

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

<p><i>Predplatná cena:</i></p> <p>Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr. Na pol roka . . . . . 1 > — > Na štvrt roka . . . . . — > 60 ></p> <p>Jednotlivé číslo 4 kr.</p>	<p>Spisujú a vydávajú: MIKULÁŠ LEPSÉNYI a GERHARD NÉMETH.</p> <p>Hlavný spolupracovník: FRANTIŠ BLESZKÁNY.</p>	<p><i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> / Budapešti I. ker. Döbrentey-utca 18.</p> <p>sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr.</p>
--	---	--

Ani toto, ani oné neni dobre.

Ani to neni dobre, čo naši nepriatelia činia, ani oné neni dobre, čo my činíme. Oni nás napadajú, my ale — ich posilňujeme. Nekonečná nenávisť proti katolíkom zplodila jednu

vždy dobrými katolíkami nazývajú. (Keď by na veky onemeli, keď ich jazyk tie slová dobrý katolík vyslovuje.) To sú tí katolíci tak svet-skí jako i cirkevní. ktorí zo zájemu, za masný

Sv. Ladislav kral zo skaly prameň ot ára.

divú stránku v spolku kalvínov, židov a slobodomurárov, ktorá sa namáha nás zničiť, a ktorá prisahala, že katolícku cirkev a s ňou spolu i našu krajinu sboriť sa ponáhľať bude. — S touto spojenou stránkou kalvínov a židov držia i uskoční katolíci, ktorí sa všade a

kúsok zapierajú katolícku cirkev, zapierajú Krista. Pravda je, zovnútorne sú ešte katolíkami, na koľko ešte sa neobrátili na inú vieru, ale vnútri už odpadli od viery. Oni medzi katolíkami ani miesta ani práva nemajú. Oni sú nám tak nebezpečnými nepriateľmi, jako sjednotení

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozšírovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

židia-kalvíni. Vždy a vo všetkom so židovsko-kalvínskou stránkou držia a hlasujú, pretože včul oni majú moc, a od tých očakávajú za podporovanie odplatu.

Jak náhle naši nepriatelia započali naproti nám boj, už prvé útoky rozkláta spoločnosť, lebo zbraň spoločnosti a zbraň dobývajúceho nepriateľa neni rovná. Jedna strana zotrela zo svojej zástavy alebo s hanbou schováva do jej záhybov meno Božie, to sú tí nesmelí a dvojsmyselní, ostrozrakí katolíci. Tá druhá stránka na svoju zástavu si napísala toto: nenávisť proti náboženstvu a Bohu. Toto sú tí beznáboženski a neznábožski liberáli. My katolíci sme neodhodlaní, zúfalí, nesmelí, lahostajní, nedbáme o nič. Už viacej smelosti nemáme ani k dobrému. Nuž, a už len vyznajme úprimne — i nás (už koho-koho) zachvátila túžba a dychtivosť po časných vecách. Dočasnú výhodu viacej si vážime nežli naše duševné spasenie, ba nežli samého Boha, už i vtedy, keď sa to ešte len v neistých slúboch zjavuje u predhoria dobrej nádeje. — Ludskému zákonu hneď dávame prednosť pred božským zákonom. A veru je to veľký hriech, lebo zatracenie nám valí na hlavu na tomto svete a na dušu na druhom svete.

Ale darmo: Dvojako smýšľame, pretvárame sa. V srdci našom nosíme obraz Kristov, v kostole bijúc sa v prsá vyznávame sa za verných Ježišovi, von z kostola ale (jako sme to i pri tom najnovjšom škandále v Dunaserdaheli videli, kde pastier opustiac svoje ovečky pridružil sa k vlkom miesto toho, že by na úctu najsvätejšieho srdca Ježišovho bol zapálil sviečku, na úctu jedného cirkevno-politického ministra osvietil oblaky fary vystavenej pre pastierov, ktorí nie sú jemu podobného dúcha) slúžime diablu, na chrbte našom jazdí diabol. Jednu ruku vystierame napred, druhú ale nazad. I od Krista čakáme odplatu, ale ani dar diablov nezapovrhujeme. Jednemu z nás je dosť niekoľko pohárov vína, druhý chmáta po niekoľko zlatých, tretiemu treba by bola kanonia; ale i každý ľúbil by i spaseným byť. A veru už ja to nepravím, môj Spasiteľ Kristus to povedal: „Dvom pánom neni možno slúžiť.“ Judási sme, a síce z toho najpodlejšieho zrna a pošetilci, lebo sami pod seboú podsekávame strom.

Už sme sa nazdali, že Judási vymreli, aspoň medzi sluhami cirkevnými so špatnou smrťou zradcu Kristovho. Keď tak veľmi milujú takito katolícki kňazi židov a kalvínov a na toľko nenávidia katolíkov: nech shodia reverendu, i bez toho neni sú hodní ju nosiť, a nech idú za rabbínov medzi židov, alebo za

kalvínských kňazov. Nech nepohoršujú ešte i na ďalej svojich veriacích, vediač, že „beda tým, z ktorých pohoršenie pochádza!“ a nech niesú i na ďalej zradcami nášeho svätého náboženstva a Krista. Lebo i konečne to neide, aby katolícki veriaci krmili a vydržovali svojich vlastných nepriateľov. — Jestli že ani v obrane náboženstva nedržia kňazi s ľudom, kedy že tedy držia s ním? Dvom pánom na raz neni možno slúžiť, Krista neni možno oklamať, ani čerta. Preto lebo Kristus, alebo Belial, lebo ľudová strana, alebo neznábožska slobodomyselná židovská strana, lebo nebo, alebo peklo; buďto viera, buďto nevera, buďto kresťanstvo, alebo pohanstvo.

Takto je otázka postavená. Takto ju postavili slobodomyselní — Tisa-Eötvöšovci. Na toto musíme my verní katolíci určitú odpoveď dať. V našich liberálnych pohanských nepriateľoch jesto odhodlanosti, jako v ích vodcovi, v diablu, ktorý i Krista pokúšal. Oni verejno ohlašujú, že oni s čertom držia. Franc Deák povedal, že liberálom je čert vodcom. I my ohlašujeme verejno smelo, že sme my na stránke Kristovej. Opravdivý učedník Kristov nesmie ani obcovať s malomocnými liberálmi, tým menej íť ím na poklonu, ím holdovať. Boly časy, keď katolícki ľudia stáli na čele krajiny. Deák a Andráššy, trochu inakší než kalvínski Tisa, Bánffy a Eötvöš. A predsa neprišlo ím na um, potlačiť nektoré vierovyznanie. My katolíci netúžili sme po mäse nikoho, jako Karol Eötvös po našom. My sme na to nehľadeli, že úrad pýtajúci ku ktorému náboženstvu patria.

A predsa, čo musíme včul zkusiť v tejto chýrnej liberálnej dobe, to, že nás všade prenasledujú, všade odstraňujú. Keď to i ďalej tak pojde, vtedy keď sa najbližšie uprázdni miesto ostryhomského primáša, nie z pomedzi katolíckych kňazov, ale z pomedzi kalvínskych pastierov vymenujú primáša. Pre nás katolíkov už len žaláre budú stáť na pohotove. Tak ďaleko sme prišli. — A na to sa ešte ani nemôžeme poľalovať, lebo my sme ích vychovali tak veľkými, my sme si ích posadili na krky. Tedy nech že nám príde raz rozum. Jako kalvíni vždy len na protikatolíckeho, liberálneho, kalvínskeho alebo židovského kandidáta hlasujú, tak i my napozatým nehlasujeme na iného kandidáta, jako len na opravdivého ľudovej strany. Keď kalvíni a židia môžu sa pod vodcovstvom Tisy, Bánffyho, Eötvöša a Koššútha utvoriť v politickú stránku a sa spojiť proti nám katolíkom, i my sa spojme v jednu stránku! Podujmime ten proti nám započatý boj, pasujeme sa, a vidzme už konečne raz, kto je silnejší, kto je vo väčšine, či nás Eötvöšovci prehltnú s

kožou i so srsťou, alebo či my ich zaženeme do pekla, kam i patria.

Vidíme, že židáci a kalvíni 48-ročné zásady všade na klínce vešajú, všetci prestupujú na vládnú stranu, aby nás mohli zbiť; my ale budme na ľudovej strane, aby sme ich základne mohli zkrčiť. Netreba sa hneď naľakaf ručania somára do ľavovej koži sa skrytého! — Treba len somára z ľavovej kože vylúštiť, potom lieskovicu mu po zauši a na chrbát, aby aspoň vedel, čo ho očakáva, keď mu ešte raz príde chuť ručať. Tu máme ku pomoci mohútne zásady nášeho svätého náboženstva, ktorých namáhania ľudskej a zatrasania spoločenstva nemohly sa dotknúť, oprotivne ešte lepšie ich posilnily, než storočné duby na vrchoľoch hôr, ktoré sa zohýňajú a kníšu bez bázne, lebo čím viacej trhá víchor ím korunu, tým hlbšie púšťajú korene. Život národov má zapotreby Boha. Človečenstvo túži po Bohu a trpí, nešťastlivým sa cíti, jestli že nenajde toho, po kom túži.

Katolícka cirkev videla počiatok každej jestvujúcej vlády a ustanovizne a bude vidieť i koniec všetkých týchto vecí, lebo Kristus svoju cirkev na skalu vystaviac na veky ju založil. Všetko sa zostarí, ale jeho slová nikdy, ale ani jeho cirkev, ani brány pekelné, ani slobodomyselnosť nemôžu prevládať. Toto porozumiete panovníci a národy, liberálni kalvíni, židia, slobodomurári a tak zvaní dobrí katolíci? Cirkev je jediným útočistom spoločenství, jedinou krmiteľkyňou duší, jedinou uzdou pokazenej alebo poblúdenej vôle, jediným útočistom proti zpodleniu a búrkam nášeho stolia. Dnes je ona jediným korábom, kam sa človečenstvo môže zachrániť.

Toto učil Kristus, to ohlašovali jeho učedníci pred dve tisíc rokmi, to ohlašuje cirkev až po dnes a bude ohlašovať na večné veky.

Náboženstvo Kristovo tróny, ríše založilo, národy zachovalo, kdežto náboženstvo Belialove všetko toto zmietlo. Ľudová strana drží s Kristom.

Kreštanský kat. ľudu! Ty s kýmže držíš?

Dr. Aleš Bakonyi pravotár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový ministerský radca. Kráľ do ministeriama okolo svojej osoby vymenoval za opravdivého ministerského radcu baróna Gabriela Apor nadžupana stolice Nagy-Küküllő.

Reakcia (protičinnosť) biskupského sboru. Najposlednejšie vydržiavaná biskupská porada zaoberala

sa len so zákonnými návrhmi pofažnými na židovskú recepciu a na beznáboženstvo a vtedy biskupský sbor vyslovil sa, že o potvrdených zákonoch sa naspomína a svoju činnosť podržal si na ten čas, keď vláda návrhy o uvedení do života uverejní. Ponevác sa to včul stalo, podľa chýru biskupský sbor najbližšie povolá knieža primáš Klaud Vasary a vtedy sa ustalia stranivá programmu, ktorý sa má nasledovať. Biskupský sbor pravdepodobne vydá spoločný pastierský list a predbežne ešte je otázka, že biskupský sbor jaké stanovisko zaujme oproti uvedeniu do života.

V susedstve. U našich blažených rakúskych susedov už vznikol všeliký znak na nádej lepšej budúcnosti. Vo viedeňskej obecnej rade po mnohých bojoch konečne sa podarilo zachvatený napinavý židovský vliv úplne zlomiť, dotieravé židovstvo z obecnej rady vytisknúť a veci tá priviesť, že antisemiti dostali väčšinu. Preto dosávnadná židovsko-liberálna obecná rada zaľakovala a na jaseň budú voliť nových mešfanstov a radcov, pravdaže nie zo židovských liberálov. Najnovšie i na sneme liberálna stránka počala upadať. Dosávnadni jej vodca Plener zaľakoval nie len z vodcovstva stránky, ale i z ablegátstva a úplne sa utiahne od politiky. K tomuto kroku malo ho to presvedčenie, že v Rakúsku česť liberálnej stránky úplne sa zodrala a viacej budúcnosti nemá. Včul veľký zmätok je medzi rakúskymi liberálnymi. Ztratili hlavu a všetkého sa chytajú. Plenera by radi naspák si podržal a preto všetko vykonávajú, afe Plener silno je odhodlaný sa utiahnuť. Šťastliví rakúšani! Zavidíme vám vaš osúd. Keď by i u nás čím skôr sa zrutila tá ohavná modla, ktorá má to hnusné meno: liberalismus.

Výbor ľudovej strany. 5-ho julia v svojej úradnej miestnosti dlhú poradu vydržiaval, ktorejto predmetom bolo určiť, jako má na budúco účinkovať ľudová strana.

Pripravy vlády. Našej výbornej vláde nemalé obávanie zapričiňujú prípady budúcich všeobecných volieb a včul už počínajú jej ránce veľkých starosti brániť po čele. O smýšľaní po venkove nadobudla si zpravy od nadžupanov, ktoré neslúžily jej práve uspokojivo, lebo tek znely, že veľká väčšina ľudu ju pre jej násilnú cirkevnopolitickú politiku nenávidí. Najviac až niekoľko ľudí pustých mravov a hladošov že možno chytiť. Aby tedy voľby tú driečnu stránku neprekvapily nepripravenú, vydali úkaz, že oprotivnú stranu, ale hlavne ľudovú stranu všemožne treba zničť, netreba dopustiť, aby svojich kandidátov previedla. Driečni sluhovia vlády už i započali pri popise voličov svoju špinavú činnosť. Mená oprotivných voličov vynechávajú z menoslovu voličov, ale tým vo väčšom počte berú pôvodných obyvateľov Uhorska, driečných židov, otr aných zemských pánov, podozrivé, za peniaze kupitelné osoby; veď kde so zákonitými prostriedkami nemôže nič vykonať vtip pána Bánffyho, tam neopovrhne ani podlostami.

Delegácia.

Z uherskej delegácie.

Viedeň 20. junia 1895.

Štvrté zasadnutie uhorskej delegácie počínalo sa predpoludním o desiatej hodine, gróf Aladár Andrášy bol predsedom.

Predseda oznámil, že rakúska delegácia odkázala, že námornické výdavky prijala, a záverečné počty upravila.

Potom pojednávali o vojenských výdavkoch.

Aurél Münnich referent obznamoval vojenské výdaje na 1896 rok. Vojenské výdavky na rok 1896 budú väčšie nežli toho roku o 4 milióny. Delegáti skoro všetci nemali nič proti tomu, že vojenské výdavky sa z roka na rok zväčšujú; len niektorí podotkli otázku i o tretej vojenskej akademii, ale aby skutočne vystavená bola to vážne ani jedon nepožadoval. Minister vojenských záležitostí Krieghammer požadoval, aby mu byly dané útraty (40,000 zlatých) na staviteľské plány tretej akademie, tieto útraty gróf Ferdinand Zichy nechcel prijať, nad čím vznikla väčšia dohada, konečne odpoveď vojenského ministra jednoducho vzali v známosť a ministromi vojny nariadili, aby plány v budúcom roku zadal.

Z rakúskej delegácie.

Viedeň 19-ho junia 1895.

Na dennom poriadku sú vojenské výdaje. Salvadori rečnil proti súbojom.

Pacák rečnil o tom, že u nás vojak musí dlhé časy slúžiť, poukázal na Nemecko, kde len dva roky trvá vojenská služba; spomenul i to, že u nás podofficieri zle zachádzajú s vojakmi; minister vojny na to odpovedal, že prísne sa zachádza proti tým podofficierom, ktorí sa opovážia vojáka urážať.

Barvinsky rečnil v záujme malých remeselníkov. Po čiastočnom pojednávaní riadny rozpočet prijali. Pri mimoriadnom rozpočte Pattai až do 9-tej hodnostárskej triedy záverečne pre officierov prosil drahotnú prirážku. Čo i spolu s mimoriadnym rozpočtom prijali.

Konečne Krieghammer minister vojenských záležitostí odpovedal na včerajšiu interpelláciu Biankiniho. Dovážanie potravy sverili firme Eislerovej, smluva v r. 1901 sa skončí, táto firma posávať nezavdala príčinu na žalobu. Potom minister odvrhol obžaloby proti medzitkám vojenskej a námornickej spravy.

Poslednie zasadnutie delegácií.

Viedeň 22. junia 1895.

Dnes vydržovala rakúska a uhorská delegácia záverečné zasadnutie.

Z uhorskej delegácie.

Uhorská delegácia dnes dvoje zasadnutia vydržovala. Predpoludním, keď prečítali odkaz rakúskej delegácie, v ktorom na vedomie dáva, že predložené výdaje prijala. Potom zasadnutie vyzdvihli.

Po prestavke Alexander Hegedús oznámil, že medzi uzavretím dvoch delegácií niet žiadnej odchýlky. Na čo predseda záverečné zasadnutie na jednu hodinu odpoľudňa ustanovil.

Na záverečnom zasadnutí predsedoval gróf Aladár Andráššy.

Benjamin Kállay spoločný to minister finansov v mene kráľa sa poďakoval za to, že delegácia tak rýchlo vybavila, čo jej predložené bolo. Na čo odpovedal gróf Aladár Andráššy, že delegácia môže byť hrdá na kráľovskú uznajnosť; podotknul i to, že ľud daň platiaci nebude síce uznajný za to, že zas o niekoľko miliónov väčšie výdavky povolili na vojenné záležitosti, lež že delegácia za svoju povinnosť pokladala povýšiť obrannú silu državy.

Peter Bušbach odpovedal na reč predsedovú rcknúc, že delegácia nehľadá uznajnosť dolu, to jest u ľudu, lež v sebe samej. Bušbach je zo slobodomyselnej stránky; tieto jeho neuprimné slová najlepšie označujú celú slobodomyselnú stránku.

Po uhodnovernení zápisnice predseda zasadnutie zatvoril.

Z rakúskej delegácie.

V zasadnutí rakúskej delegácie predseda knieža Lobkovič predniesol odkaz uhorskej delegácie. Gróf Badeni referent predniesol, že uzavretia obidvoch delegácií sa vo všetkom srovnávajú, načo všetky predlohy v treťom čítaní prijali.

Goluchovsky minister zahraničia v mene panovníka poďakoval sa delegácii za jej ochotné účinkovanie a prosil delegáciu, aby prijala i jeho povďak.

Knieža Lobkovič predseda v mene delegácie poďakuje sa ministrom, zastupiteľom vlády, predsedom výborov a vôbec všetkým delegátom za ich horlivosť.

Delegácia s tým istým vlasteneckým výkrikom dokonáva svoju prácu, s ktorým započala: Nech žije cisár a kráľ Františ Jozef I.!

Delegácia trikrát toto vykrikla. Po uhodnovernení zápisnice predseda rakúsku delegáciu za zavretú vyslovil.

Osvedčenia útrpnosti.

Z príležitosti toho nepravého súdu, ktorý zodpovedného redaktora našich novín pod zámtkou, že *urazil kráľa*, vyhlásil za hodného do štátneho žalára, všôbecná katolícka mienka zajakala a opravdu obsypala našu redakciu útrpnými a proti súdu protestujúcimi listami. Mikuláš Lepsényi bol by môhol rozdraždený rozmar obecnstva použiť a na výhodu svojej záležitosti upotrebiť, ale jeho zriedkava skromnosť mu nedovolila, aby ku svojej sláve čo len i jedon riadok

uverejnil. Dojímavé krásne listy odložil si na pamiatku, jakožto dôkaz všôbecnej úcty, ale nedal ich verejnosti

Ponevác včul obžaloba neskromnosti sa ho nemôže dotknúť, my včul otvoríme tú drahocennú kopolistov, a jeden alebo druhý v našich novinách prinesieme, nech vidí liberálna banda, že i katolíci znajú si úctiť svojich veľkých mužov a všeliké mamľastvo nenechajú bez slova.

Vysokoctený duchovný pane!

Keď som ešte do škôl chodil, počul som rozprávať od jedného učeného a múdrego profesora, že pod slnkom nič není nového, lež sa ustavične starie hriechy pod novou zásterou opakujú. Kto nestrane zkusá dejepis národov to uznať musí.

Len jeden pád prednesiem. Židia Apoštolov Spasiteľa zvelebujúcich bičovali, do žalára uhodili; to isto deje sa i vterajšom svete s hlásateľmi Krista. J. Ako prv pristúpili tí bezočiví Farizeji pred obličaj Kristovi prosiac ho, aby zakázal apoštolom, že by ho nezvelebovali; podobne terajší liberali (farizeji) pričádzajú pred obličaj nášho slávne panujúceho kráľa s takým úmyslom. Ešte par dní a ti najvýtečnejší mužovia cirkvi sú v žalári a ústa jejích sa zaprú. Len že čo je z Boha, to nezahyne. Na čom spočiva požohnanie tej skaly, na ktorú postavil cirkev svoju P. J. K.; o proti tomu nedá sa zviŕažiť. Keď im zapreli ústa, kamene budú kričať.

Nikdy by som si nebol myslel, že tá dedinka, kde som zrodený tak známou ostane celému, hádam, svetu. Môž byť, že rozpomienka na ňu mnohých hnutou naplňuje, lebo z nej pochádza ten veľký prorok Gr. Albin Čáky, ktorý podobne, ako ten hnusný Julian apostata za hlavný cieľ života svojeho predovzal si, obráz kresťanský drahej našej vlasti premeniť na pohanský, a preto s pravom sa môže aj Juliánom apostatom menovať.

Dedinka tá menuje sa (Szepes-Mindszent) Biacovce. Položenie tejto obce, je veľmi príjemné. Leží pod jedným dosť veľkým kopcom. Kopec tento zo zadu obklučený je ešte vyššími lesami odkiaľ je veľmi výtečný vyhľad na pol Si piša, Rovnina ale na ktorej spočiva tá dedinka, leží pod Spišským Zámkom. Nie div že sa každému ľubi už jej položenie.

V tejto príjemne ležiacej obci stala sa 17-ho junia nie každodenná udalosť. Rychtár totiž tejže obce ktorý je od Boha troma dietkami obdarený, vyš spomnutý týždeň, ženil svojho syna a vydával svoju milú 17 ročnú dcéru; najstarší syn však, ktorý je kňazom sobašil svojho brata a milú sestričku. Bol to účinok veľmi pohnutelný. Nie div teda, že pri tak krásnej príležitosti zúčastili sa nie len biacovčania, lež i priatelia zo susedných dedín prišli, aby týmto spôsobom svojmu dobrému priateľovi radosť spôsobili. Bola to svatba radostna, uprimná, a taká, ktorá sa opravdive sluší na privřencov „ľudovej stránky.“ Rozzprávalo sa ta o rozličných vecách, z vlastne ale vecách „ľudovej stránky.“ Is radosťou počuvali sme Pána kaplána syna tohož nášho priateľa, keď nám o „ľudovej stránke“ vyprával a prosil, aby sme sa i na budúce jej pridržali. Veľmi sa to každému videlo, keď vyš spomnutý p. kaplán u prostried tejto radosti sa rozpomenul aj na toho, ktorý žalár trpi. Osvojili si tú útrpnosť nielen slovom a citom lež aj skutkom, lebo dľa možnosti, malým darom sa ti chcú zavdačiť. Keď ti teda, prevelebný Páne tú útrpnosť sdeľujem, pove-

dať môžem že on celkom s tebou myslí a cíti, nie, ale s týmto falošným prorokom, ktorý sa chce do ovčieho rucha obliecť, keď by sa mu to pošastilo. Nech sa ľubi milý pane aj ku svätej spovedi prísť a sa obrátiť vtedy ti uveríme! Nasleduj nášho hlavného vodcu Š. Grófa Ferdinanda Zichy Tento ľud vyznáva, že ty nie preto trpiš, ako by si bol Kráľa obrazil, ale preto lebo si pravdu zastal. Teba drži druhým Jánom Krstiteľom, ktorý si podobne hovoril: „Neslobodno ti je.“ Ano pozdravuje ta tento dobrý ľud a odkazuje ti, aby si len s odovzdaním do Vôle Božej trpel tento Kríž a obdržiš hojnu odplatu, keď chceš aj od neho.

Ruky tí bozkávajúc prevelebný Páne ostávam tvojím verným ctiteľom a privřencom.

Jeden biacovčan.

Vysoko ctený pán Redaktor!

Srdco ma bolí, oči mi plačú, keď som prečítal 22-é číslo nášho milého časopisu Kresťana. Preto mi svedomie pokoja nedá, pokým nevysloví svoju veľkú útrpnosť nad tou hroznou nespravdliivosťou, ktorá Vás do temného žalára uvrhla. V duchu úctivo božskávam tie okovy na posvätených vašich rokách, lebo si Vás predstavujem, jako prvého mučedelníka za našich zlých časov. Za to nech Vám dá pán Boh korunu slávy večnej.

Je to pre nás ovšem smutná vec, čo ten pokrok toho novovekého pohanstva nám už narobil. Najprv sa vrhajú na našich duchovných predstavených, a jak sú pastieri pobití, tak sa ovečky by ľahko rozprchly. Ale si musíme lepšie zastávať našich duchovných podľa možnosti i hmotne i duševne, nedajme si ich očerňovať, lebo nás ku dobrému napomínajú, a preto ich zlý svet nenávidí.

Držme sa pevne Boha Jeho svätých zákonov, keď by nás to i život stálo, však dušu nesmrtnú nám nevezmú.

Hore sa tedy, milí bratia katolíci, už nespíme.

V Holiči v mesiaci juni 1895.

Ján Zemek,
úd katolíckeho kruhu.

Kto má právo voliť?

(Dokončenie.)

Môže sa napadnúť a nevyhnutne sa i má napadnúť popis a obecné predstavenstvo má sa udať i vtedy keď 32. a 42. §§. XXXIII. zák. čl. z r. 1874 zadosť neučinilo, to jest keď 8 dní vopredy dostatočným spôsobom nevyhlási, že kedy a kde bude popis voličov, a že kde a kedy bude vyložený ten dočasný od sústredného výboru už naspák poslaný mensolov, na verejnú prehliadku.

Ale všetci tí, ktorí sa o ľudovú stranu zaujímajú, ani nech nečakajú, až sa to vyhlásenie stane, lež z času na čas nech pozrú alebo nech nekocho pošlú na obecné domy, aby sa dozvedeli, či je už tam ten od sústredného výboru naspák poslaný dočasný mensolov, lebo lepšie je priaznivú príležitosť vyhľadať a i tak použiť, než vyštrbené právo reklamovať.

Konečne, aby nám všetko bolo celkom zreteľné lebo zákon je trochu tmavý, vyslovujeme, a z čiastky opakujeme, že každý volič alebo miesto neho a v jeho mene iná tomu sa rozumiaca osoba trikrát môže platnosť získať svojmu právu čo sa popisu týka.

1) Pri patrične vyhlásenom popise, ale vtedy len osobne, ústne prednesúc svoj ponos pred popisovateľmi. Keď by to nemalo výsledku,

2) vtedy, keď po patričnom vyhlásení ten od sústredného výboru složený a naspák poslaný dočasný menoslov sa vyloží na verejný priehľad, ale vtedy už len na písme, do ktorého môže sa vpísať reklamácia poťažná i na viacej osob.

A 3) medzi 20—30. sept. alebo počítajúc od toho dňa za 10 dní, a ktorý nektorému, ktorý reklamoval, odpoveď alebo nariadenie sústredného výboru bola doručená, ku Kurii má sa predložiť, ale apellácia má sa zaslať cestou sústredného výboru. Ale tento posledný spôsob odpomoci práva je už veľmi ťažký, unavujúci, preto vždy radnej prvé dva sa majú použiť.

Naposledí a veľmi a preveľmi vrúcne prosíme preveľeb. pánov farárov, nech budú tak dobrí vo svojich obciach v čase v 43. §. hore spomenutého zákona označenom ten od sústredného výboru naspák poslaný a na verejný rozhľad vyložený dočasný menoslov nevyhnutne odpísať alebo dať odpísať, pretože je to veľmi vážna, nevyhnutne potrebná listina pri voľbách. Ba nie len v jednom vzore, lež vo dvoch nech sa ľúbi odpis vykonať alebo dať odpísať a jeden vzor si zachrániť, druhý ale ku duchovnému, ktorý býva v stredu volebného okresu zaslať, ktorý bude tak dobrý tieto volebné listiny posbierať a tiež nízepodpisanej krajins. sústrednej kancelárii poslať.

Tu naznačujeme vzorku podoby prislúbených dvoch písem, lebo ich obsah podľa rôznosti predmetu a dôvodov, pravdaže veľmi menlivý môže byť.

Vzorka na reklamáciu.

Blahorodný sústrední výbor!

Menoslov voličov na krajinského zastupiteľa vo IV. okrese hlavného a sidelného mesta Budapešte skrze popisovací výbor na rok 1896 súc vyhotovený a skrze blahorod. sústrední výbor na spôsob v 42. §. zák. článku roku 1874. na prehľad vystavený, spolu i vyzvanie bolo vypísané poťažne na to, že proti tomuto menoslovu v smysle 44. §. možno reklamovať.

Keď som tento menoslov prehliadol, o tom som sa presvedčil, že Pavel Kiš roľník, obyvateľ to v Budapešti vo IV. okrese v Kečkemét-

skej ulici pod 2 číslom, do menoslovu nebol vzatý. Ja, ktorý som na rok 1896. do menoslovu hlavného a sidelného mesta Budapešte vo IV. okrese medzi voličov pod číslom . . . bol prijatý podľa mojho práva v 44. §. zák. čl. XXXIII. r. 1874. určené má, predsa z menoslovu bol vynechaný.

Podľa vysvedčenia tu pod ./. a 2 priloženého pozemkového výťahu a katastrálneho hárku totiž Pavel Kiš má takú zem, na ktorú je po čistom dôchodku 16 zl. územková daň vyhodená.

I prečo s úctou prosím blahorod. sústrední výbor :

Aby ráčil Pavla Kiš, obyvateľa to v Budapešti vo IV. okrese v Kečkemétskej ulici pod číslom 2 na rok 1896. do menoslovu voličov na krajinského zastupiteľa vziať a mňa o tom upovedomiť.

S úctou

V Budapešti, N. ulica . . . číslo 1895. atď.

W. W. Súkromník.

Zvonku, sohnuto :

Ku blahorodnému sústrednému výboru v Budapešti podaná reklamácia N. N. budapeštianskeho obyvateľa v ktorej prosí, aby Pavel Kiš na rok 1896. do menoslovu voličov na krajinského zastupiteľa bol prijatý.

V mestách totiž to je volebná daň.

Vzorka na apeliáciu.

Blahorodný sústrední výbor!

Na moju reklamáciu bež. roku pod číslom . . . v záujme Pavla Kiš budapeštianskeho obyvateľa zadanú, nariadenie blahorodného sústredného výboru pod číslom 116/895. vynesené pre mňa súc urážlivým, proti tomu apellujem na základe následovných dôkazov.

Urážlive je to horespomenuté nariadenie, lebo Pavla Kiš preto nevzalo do menoslovu voličov na rok 1896., pretože je on na vnivoč prišlý a tak na základe 12. §. XXXIII. zák. čl. 1874. pominuli ho.

Tento dôvod základá sa na omylke, pretože Pavel Kiš, že v záujme ktorého som ja reklamáciu zaslať, není ten istý s oným Pavlom Kiš, ktorý vyšol na vnivoč, čo vysvita i odtiaľ, lebo tento posledný je kupcom, ten horespomenutý je ale roľníkom a jeho majtkové pomery podľa možnosti sú usporiadané, čo len možno sú riadne, čo so svedectvom pod ./. . . . priloženým svedectvom môžem dokázať.

Ponevác takto mínie sa tá príčina, pre ktorú prijatie Pavla Kiš do menoslovu voličov

na rok 1896. bolo odopreto, s úctou o to prosím :

Aby ráčili túto moju prítomnú apelláciu s poľahnými písmami vysokoosvietenej uhor. kr. Kurii predostref, kde prosím :

Žeby milostivá bola premeniť určenie sústredného hlavného a sídelnomestského výboru pod čís. 116. 1895. vynesené a Pavla Kiš roľníka, obyvateľa to v Budapešti v IV. okrese na rok 1896. do menoslovou voličov na zastupiteľa potomne prijaf.

S úctou

V Budapešti, N. ulica . . . . čís. 1895. atď.

N. N.

súkromník.

Zvonku na zohnuté :

K blahorodnému predsedovi sústredného výboru v Budapešti zadaná apellácia.

N. N. súkromného obyvateľa v Budapešti, v záujme volebného práva Pavla Kiš proti určeniú pod čís. 116. 1895. vyneseniému.

Milodary.

Na útraty, ktoré vznikly preto, že hlavný redaktor našich novin : Mikuláš Lepsényi bohužial bol odsúdený, milodary ráčili nám zaslať :

Ján Puchovski, Josef Košík, Ján Magdolen, Adam Magdolen, Valent Košík, Josef Magdolen krčmár, Vel. Tomáš Spanyol, Anna Jedinák, Ján Terlanday richtár po 1 zl., Ján Bebjak, Juraj Kakos, Antal Bebjak krčmár, starš., Valent Košík, Ján Hatala, Štefan Hatala, Ignác Bezák, Josef Bezák, Juraj Marko, Josef Bezák, Josef Lahvička učiteľ po 50 kr., Josef Floriš Bezák 40 kr., Floriš Magdolen, Jerembír Bezák, Gázpár Bebjak po 30 kr., Josef Šupa, Gašpar Hatala, Bertalan Tanček, Mária Tanček, Josef Benyjak, Flori- Kmotorka, Katarina Bezák, Štefan Hatala, Juraj Bezák, Ján Košík, Josef Bujalka, Juraj Marko, Ján Balázs Marko po 20 Antal Terlanda, Matuš Bebjak po 15 kr., Josef Obert 12 kr., st. Valent Košík, maličký Ján Bezák, Ján Loviška, Juraj Bujalka, Josef Michalík, Gáspár Bezák, Ján Bezák, Štefan Bezák, Štefan Košík, Matej Košík Péter Molnár po 10 kr. — Modra a Kralova : Martin Šuster, Ján Križanovič, Martin Badurik st. po 1 zl., Josef Sebo st. 1 zl. 20 kr., Michal Fiala st., vdova Anna Planka, Štefan Novák, Maria Nol po 60 kr., Martin Tarasek, Ján Valašek, Rozalia Švarc, Pavel Petrakovič, st. Franc Revus, ml. Michal Fiala, Josef Fiala, Ján Zálesky, Ján Konečný, Michal Kovačovič, st. Štefan Gavorník, st. Ján Šuster, Štefan Trtol, Filip Bachraty, ml. Josef Sebo, najml. Štefan Horváth, Josef Kišon, Rozalia Kišon, Martin Šuster, Lénárd Adamčík, Štefan Šuster, Georg Slezák, ml. Martin Horváth, Gašpar Grošmid, Ján Jelemensky, Josef Gernic, Judita Čvirig, Ján Zálesky, ml. Štefan Gavorník, Ján Ernst, Franc Streicher, Michal Badurik, Pavel Šuster, Ján Bederník, Pavel Horváth, Martin Hrnčíř, vdova Kristina Horváth, Martin Badurik, Ján Truszina, Ondráš Hor-

váth, Terezia Bošák, Ján Kruty, Josef Vrtoch, Michal Galovič, Michal Prokopensky, Imro Peško, Pavel Ružička, Štefan Odler, Rafael Odler po 50 kr. a iní dohromadi složili 2 zl. 90 kr. — Rovné : Veleb. Josef Sztrányavszky, Franc Kopeczky po 2 zl., Rudolf Oravszky, Pavel Bancsak, Josef Mičjeta, Ján Palosay, Adam Kumcar, Josef Racik, Josef Buchcar, Tomas Podkri-vacky po 1 zl., Franc Podhorszki, Pavel Majstrik, Pavel Razdik, Pavel Zsilincšár, Ďuro Drndul, Ján Durirs, Pavel Szako, Ďuro Čagala, Ján Szecsen po 50 kr. — Z Rovného rodák byvajúc v Rusku Moskve : Štefan Hunčík aj s jeho tovarišmi 10 zl., Ján Golos, Ján Pavel Kubinec, Ndrej Sako po 1 zl., Ján Horák, Pavel Jandusik, ml. Štefan Hunčík, Ján Mohilas, Josef Kratos, Peter Cisarík, Jakub Tarabik, Ján Sirej, Ján Bugal po 60 kr. Franc Varaček, Josef Gyuriani, Ján Melotík, Adam Micutka, Martin Papaj, Martin Jurca, Georg Sira, Štefan Kladivik, Ján Horcisak, András Dotsar, Georg Hromec, Paul Josef Varaček, Paul Zel-jenek, Andrej Regulik, Franc Heljenck, Paul Moravčík, Matuš Papaj, Josef Gondek, Franc Kubacak, Josef Kralík po 50 kr. Jan Pavur, Gašpar Subik, Paul Svra-gek, Georg Kučík, Vincek Trebuhasz, Ján Biros po 40 kr. — Krásno : Josef Vrba, Dr. Mikuláš Tiszo, Veleb. Alajoš Molnár po 1 zl., Josef Hlavács 60 kr., Michal Vrba, Ištván Hlavács, Károly Ludvigh, Mihály Rajnoha, Michal Junasz, Josef Novák po 50 kr., st. Josef Szmata, Josef Vrban po 30 kr., ml. Josef Szmata, Antal Benyacska, Peter Petráš po 20 kr. — Z Laskar-Ujfalú Josef Szojak, Josef Včelka, Žak Frano, Stefan Žak po 1 zl., Pavel Žiška, Martin Szojak a Ján Szojak po 50 kr., Stefan Bena 30 kr., Matus Bilka 25 kr. — Z Budapešti Ján Pagerka 50 kr., Josef Kapi-nay 1 zl., a menší milodari 1 zl. 50 kr. — Z Répaľalu pri Novem meszte N. Galbavy, Peter Rehorovszky, Ján Liszkovszky, Stefan Frtusek po 50 kr., a menší milo-dari 90 kr. — Ze Szkalicze Balint Szaszin 1 zl., Josef Blaho, Ján Spalik, Ján Ivicsics po 50 kr., a mensi mi-lodar 30 kr. — Z Mokrihaj Ján Horvath 2 zl. — Gyurcsine Matuš Vandlicsek, Lajos Matušik po 50 kr. — Z Velkích-Levarov Antoš Alena 3 zl., a Ondrej Ambra 1 zl., — Z Rašičdorfa Franc Kubu, Jakub Lednar, Karol Würfl, Matej Khande, Stefan Fekete, Josef Fekete, starši Michal Polakovics, Jakub Matyuš, Martin Zsitni každy po 50 kr., N. 10 kr. — Z Malej-Prátz Imrich Sasinek, Michal Novák, Elisabeta Csermák, Pavel Baj-csak, Pavel Ballay, Pavel Skovanek Adolf Felman, Ján Macek po 50 kr., Stefan Bartosik 60 kr., Ján Juracsek 1 zl., a menšie milodary 4 zl. — Szepes-Váralja Károly Kalivoda, Josef Murin, Pál Lukacs, Josef Matje, Ján Koritko, Albert Csurilla, Ján Kossik, Karoly Szlivkó, Pavel Mihalyik každy po 50 kr., Marton Zupko 30 kr., Stefan Zamencsik 1 zl. — Z Kolbachu Ružencový spolek 1 zl., Martin Lipaj 1 zl., Stefan Kucskovsky 50 kr., menšie milodary 85 kr., Ze Szepes-Mindszent Andras Múrin, Murin rodzena Kulla Maria, Ján Janič, Pavel Czec, Ján Baša mladši, Ján Czelec, každy po 50 kr., a menšie milodari 4 zl. 73 kr. — S Tmavi Nan-dor Sztankovits, Istvan Stefdnek, Josef Rassche!, Vendel Miklovics, Mihal Hlavati, Peter Sukop, Imre Minarovics, Josef Stesjkal, Ignacz Miklosczic, Lajos Barics zman-želku, Josef Szukop, Josef Gasparovics každy po 1 zl., Ján Hollovics 3 zl., Josefin Duschek, Anna Hindek, Jvsef Seitel, Mihaly Jezsó, Anton Maibob, Josef Löven-stein, Larton Capkovič, Lajos Skoluda, Nandor Strausz, Antal Holcsek, Jakub Soban, Lipot Holcmiler, Ján Hruška, Antonia Gaspar, Zofi Psencsik, Norbert Szlezak, Franz Svati, Anton Salin, Ján Gajdos, Jáv Pospišil,

Mátyás Pintek, Pavel Mandok, Georg Hlavati, každý po 50 kr., a menšia milodari 4 zl. — Z Biratelai Nandor Stankovics, Anton Stefanek, a druha zbirka A. Peter Szuló, Josef Hrebicsek, Ján Káhn, Imre Cservenka, Marton Kosovics, M. Gazso, Peter Szuló, každý po 50 kr., a Josef Müller 1 zl. — Z Biszticzi Mari Nohz 50 kr. — A zbirka a Marie Henrik Gayer 8 zl. 80 kr.

Za poslané milodary, jako tiež za poslané útrpné riadky v mene milého mučedelníka našej svätej veci najvrúcnejšie vďaky vzdávame. Požehnaj Bože štedrých darcov s nebeským i zemským požehnaním.

(Pokračovanie nasleduje.)

Anjel strážca.

*Pri potoku žblnkotavom
Na zelenej trávinke
Sedí v kabátiku strakavom
Jedno dieťa malinké.*

*Kvietky trhá si spanilé,
Také ako ono je,
A skladá ich rozmarile
Do venčeka vodvoje.*

*Ej, bol by to mamičke vďak!
Keby venček uvilo;
Ale neche sa mu to tak
Darit, jakby ľúbilo.*

*Preto všetký ich odhodí,
Iná vôľa ho zájde:
Poskočí pozreť do vody,
Či tam nečo nenájde.*

*A hľa! rybky striebrošaté
Jak si bystro plávajú,
A to dieťa klamom jaté
Myslí, že naň čakajú.*

*Roztúžené sa nachýli,
Aby rybu pochytilo:
Avšak v tej nešťastnej chvíli
Do vody sa zošmiklo.*

*Kto ta ztade vyslobodí,
Ubožiatko nevinné?*

*Už utoneš v hrobe vody,
Istá smrť ta nemine.*

*A hľa, práve ovčiak tade
Za baránkom ztrateným
Beži, bo mu chýba v stáde,
A so srdcom strápeným.*

*Vidí dieťa sa topiace,
Skočí v potok v náhlosti,
Vytiahne ho von a spiace
Nese domov v radosti.*

*Kto dušičku túto vyrval
Z vln, jak mužný ochranca?
Veru — abych pravdu vyznal:
Bol to jej — anjel strážca. K.*

Tam, kde pískajú.

V krajine s mädom a mliekom tekúcej (len pre židov tečie) je jedna výchýrna stolica, jakej čo sa dotýče občanskej slobody v celej krajine niet, a v tej stolici, je jedon ešte chýrečnejší volebný okres, kde hlásnici na miesto kresťanského pozdravenia len pískajú, tak to požiadajúc vlastenecký duch, by to kresťanské pozdravenie povetrie nezkažilo. O tomto chýrečnom okrese zapískal jedon hlásnik peknú pieseň v našom Kresťanovi a odspieval pravdopodobne budúce niriánske volby. Bolo za to škrek, jako sa opováži on spievať, keď pán služný Balek, pán mešťanosta Ozdrál a pán kapitáň Kamnaházi pod pokutou zakázali spievať. Čo je to za buriča, ktorý ruší svätý pokoj, čo v našom okrese posial panoval? Ako sa opováži ľud zo sladkého spánku prebúdzat! S niriánskou slobodofubnosťou to ti páni tak ďaleko priviedli, že v tom okrese každý človek tak tancoval, ako oni pískali, a teraz on začal novú pieseň písať, čo sa nešíkne do miery, a tak pobúrili všetký jejích rozvrhy.

Všetci páni v celom okrese sa pohoršili a hladali toho nezbedného hlásnika pomeste aj po dedinách. Hej nech ho len najdu, tak mu oni ukážu, dobre ho vyzauškujú, abo mu súboj zavesia za krky. Ako sa opováži on o takých hodných pánoch do novin písať ako pán Balek, Šándrek atď. Celú polovku zaviedli, by ho len lapili. Taký to bol hon, jakého ani na pánskom majetku nebolo. Tajné dozorstvo, policie utvorili. Po dedinách páni notáriusi ho lapali, jejích povinnosť bola oznamovať, kto a jakí ľudia bcrú Kresťana. Jedon z nich bol na toľko zvedavý že odberateľom ani Kresťana nedoručil, na darmo nenie čierny, ale aj jeho svedomie je čierne. Keď mali zoznam všetkých odberovateľov, potom nastolo vyšetovanie ktorý to z tých písal? Pán Balek si lámal hlavu, pán Ozdrál škriepal, štátni pánkovia sa hnevali a recipovaní vlastenci pluvali.

No na darmo nechodili do niriánských škôl, veď si oni pomôžu.

Prišli práve popisy voličov. Hah! tu oni ukážu jakú moc majú vo svojích rukách. Pri zostavení menoslova voličov na šťastie ku pomoci im prispel je-

jích nitrianský rozum. Dozvedeli sa ako o Nitre, v Topolčanoch atď popisovali voličov. Výborný nitrianský figel, za ktorý cd pána Surovského a Juróciho dostanú patent, ba od pána Pánfika aj odmenu. Každého podozrelého voliča, o ktorom vedeli že sa ťaž ko nechá uplatiť, abo že sa pridrží ľudovej stránky buď vynecnali, abo nesprávne zapísali, veď načo volebné právo sedliakovi: keď nechce na vládu hlasovať, to len pánom úradníkom a krívonosom patrí. To sú ľudia čo z presvedčenia hlasujú. Najradšej by boli ale toho hlasníka vynecnali čo sa opovážil v Kresťanovi spievať a písať. Ťažko to bolo, keď sa on nepodpísal, a preto v obeť mu padlo viac kresťanských, voličov.

Ale aj tak dobre, veď k budúcej voľbe sú už páni liberáli úplne všetci prichystaní. Menoslov voličov je výborne zhotovený a pána vyslanca Čertnakoniho, chýrečného slobodnomurára, obdivuje celý okres, a ľudovi voličia sú oduševnení za neho aj zomreť, ale až ich Pán Boh povolá, skorej nie.

V každej obci utvorili slobodnomyselnú (ale len pre seba) stránku, ktorá pozostáva z pána notáriusa a z pánov obzancov. Za okresného rečníka vyvolili pána učiteľa Telakazí, tureckého potomka, ktorý sa e kuklovskom kostele učil rečníť. A voľbu budú prevádzať dlá predpisu pána Trhanóczyho a Surovského. Sú to ti najchýrečnejší lekári, ktorí tej choravej mátohe, slobodnomyselnej vláde výborne vedia pomáhať.

Jejich predpis, abo ako to u nás hovoria recepis, by som ho polekárský opisal, znie nasledujúce: „4 gr. šibálský menoslov voličov; 12 gr. uradného nátlaku; 10 gr. uplátania, pálenky, vína a piva; 20 gr. vojákov, žandárov, a iných; 200 gr. klamstva a šibálstva. A keď toto všetko vpratajú do žalúdka jedného volebného okresu, výsledok bude „slobodno vyvolený slobodnomyselný vyslanec,“ čili ablegát ala pán Onnič.

Ľudová stránka ale si myslí, veď to len nebude na veky trvať a po čase dobre udre na prsty zázračných lekárov. V okrese ale sedí, aj býva a so silným hlasom všetkým kresťanským voličom privoláva zanechajúc to pískanie pánom a židom Pochvalen buď J. K! a nech žije ľudova stránka!

Moravan

Pozvanie ku predplateniu.

Všetko poukazuje, že náš časopis spôsobí všeobecnú radosť a spokojnosť na všetky strany. Vďačne ho prijaly všetky vrstvy spoločenské, aspoň o tom svedčí, vzdor krátkeho trvania nášeho časopisu hojný počet našich priateľov a nepočítané pochvalné listy, ktoré boli našej redakcii zaslané.

Uznanie to je naša najväčšia odmena!

O nesfalšovanú mravnosť pečlivé obecnstvo naše, imposantne sa vyslovilo o potrebe jestvovania nášho časopisu; so všetkých strán kynie nám povzbudzovanie a pozdrav, zo všetkých strán hrmí: **Nech žije Ľudová strana!!**

O duševnení, vysokoučení mužovia neprestajne sľubujú nám svoje vynikajúce a neohrozené duševné spolupracovanie, sľubujú nám veľkodušnú podporu, a už v tomto samom vidíme istú záruku toho, že najťažšiu úlohu našu dobre vykonáme t. j. že časopis náš, čo do obsahu, bohatým urobíme.

Vysoko povznesieme náš prápor a heslo na ňom je: **Nech žije ľudová stránka!**

Vysoko a pyšne ho povznesieme s tým svätým presvedčením, že sa okolo neho všetci trpezlivo a šlachetne smýšľajúci spoluobčania s radosťou hŕfnu shromažďať.

Maďarsky môže sa učiť každý bez toho, aby sa bal o svoju materinskú reč, veď už aj rozmnožovanie časopisov slovenských je zárukou bezpečnej existencie.

Tak tedy smeľe môžeme všemožnú podporu si vyžiadať a ctených priateľov našich zásad poprosiť, aby časopis náš v čim najväčšej miere rozširovať si nestažovali vo všetkých kruhoch.

Chceme docieľiť, aby tento časopis viac ráz do týždňa vychodil. Tejto úlohe však len vtedy môžeme zodpovedať, keď sa všeobecne rozšíri náš časopis. Ľavnú predplatnú cenu a. i. potom nezdvihneme.

Predplatná cena „Kreštana“ je:

Na celý rok . . . 2 zl. — kr.

na pol roka . . . 1 zl. — kr.

na štvrt roka . . . 60 kr.

Jednotlivé číslo 4 kr.

VYDAVATELSTVO.

— **Kráľ na vojenských evičbách.** Kráľ toho roku vezme účasť na vojenských evičbách od 2-ho až 4-ho septembra v Česku a 23-ho až 26-ho v uhrách, 2-ho septembra pride do Budevíc. Z Koložváru sa oznamuje: kráľ 27-ho septembra pride do Koložváru. Kráľa mesto slávne prijme a už sa započal pohyb, aby sa utvorilo také panské bandérium, jaké ho r. 1887 prijalo. Ešte v ten istý deň večer pojde do Bánfy-Huňadu a tam ostane po čas evičb.

— **Karol Ludvik kr. knieža v Londýne.** Z Londýnu sa píše. Karol Ludvik kr. knieža a jeho mauželka boli vo Windsore u kráľovnej. Na obede, ktorý kráľovná dala k úcte kniežatom okrem hosfov vzali účasť grécky korunný dedič, gróf Deym rakúsko-uhorský veľký poslanec v Londýne a jeho manželka a osobstvo rakúsko-uhorského veľkého poslanstva. Kr. knieža a jeho manželka 5-ho júlia v Londýne popozerali zvláštnosti mesta a večer isli de kráľovskej opery. V sobotu prišla do Londýnu vdova po korunnom dedičovi Štefánia arcikňažná.

— **Vyzauškováný rabin.** V Szigetvári — ako „M. A.“ píše — špatno pochodil jeden rabin, ktorý s cilindrom na hlave stretnul sa s jednou processiou a vysoký svoj klobuk nijakým činom nechcel sejmuť s hlavy; ba keď narážať počali naň rozhorčení pútnici, pán rabin pustil sa do pračky — ruvačky, ale zle pochodil. Cilinder mu palicou preborili, pána rabína ale dobre vyzauškovali a poriadno namastili. Rabin žalobu zdvihol proti tým, čo takú tuhú masť predávajú.

— **Pohon na masné hrnce.** S mesiacom oktobrom započnú sa viesť štátne matriky a spolu započne sa i civilné párenie u nas. Veľká borba a náramný pohon nastal teraz medzi tými pánmí, ktorí štátne matriky povedú: každý korteš účastný chce byť dákeho úradu. Zvláštne divoká polovačka nastala na tých 23 dozorství, ktoré zariadené budú nad novými matrikami. Každý inšpektor (dozorca) matrik bude mať blízko 3000 zl. platu. Dost masný to hrnček. Avšak ministerium do náramných rozpakov prišlo lebo nebude môcť všetkým hládnym hrncolizáčom vyhovieť. Na tých 2300 slobodomyselníkov.

— **Civilné matriky v Budapešti.** Nové civilné matriky budú stáť mesto Budapešť 26.800 zl. a budú tam len tri matričné úrady, kdežto ich do teraz bolo 36 a mesto nevydávalo na ne ani krajciara.

— **Pomoc Panny Marie.** Vo sv. Kataríne, Maria Milkovič, 8 ročná dcéruška polesného, pri zkúške dostala na stužičke medaillu (agnusok) bl. P. Marie-Dievča nedávno hralo sa s 9 ročným Št. Bendekovičom, synkom jedného roľníka, Chlapček tento priniesol k hračke otcov revolver a zo žartu hrozil sa dievčatku, že ho zastrelí. Náhodou vystrelil, ale guľka od medaille odrazená bola, a dievča zostalo nedotknuté. Prečo tá guľka padla práve do tej malej medaille? V uctivosti majte, i vy na krku noste medaillu bl. P. Marie a účastni budete i vy Jej mocnej ochrany.

— **Na kríž pribitý chlapec.** Z Luxemburgu telegrafujú: Vo vionville jedon otec neslýchaný zločin spáchal; desatročného svojho syna pribil na kríž; susedi na veľký krik pribehli a krvacajúce dieťa snali z kríža a zanesli do nemocnice; neľudského otca ale zdržali.

— **Potajomné otrovenie.** Z Drážďan sa píše: štyroch robotníkov v Siemesovej sklenej hute žalúdočné kvopky otravily, ktoré robotníci obyčajne u vrátného dostávali. Dva robotníci umreli dvaja sú v takom položení, že neni nádeje aby vyzdraveli. Tento pád ešte neni objasnený. Vrátného a toho kupca z ktoréhožto obchodu pochádzal tento liek chytíli.

— **Zrútený most.** Z Bristolu sa telegrafuje: Jedon most sa zrútil, následkom čeho veľké nešťastie sa stalo. S mosta 600 ľudí divalo sa na regattu; naraz most sa zrútil a tých 600 ľudí na ňom s výšky 15 metrov padlo do vody. Štyricati ťažko poranení boli.

Na zaopatrenie si cirkevných náradí, kostolných zástav a praporov atď. odporúčame ústav **Jozefa Gavora** v Budapešti, Vacovská-ulica číslo 17.

Upovedomenie. *Ludová strana* v Budapešti (VI. Podmanická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú sústrednú pisárňu* otvorila, a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, obecnosť sa vyzýva, aby túto *pisárňu* hneď upovedomilo o každom dopohybe či politickom, či spoloč-

skom *ludovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale dňových a týždňových novin, ktorí držia s *ludovou stranou* na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokolvek mena na te prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydllo i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľokolvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

DOPIŠY.

Prevelebný pán redaktor!

V posledňom 27-mom čísle týchto novin vyšiel jedon článok, ktorý sa mojej osoby týka; proti pisateľom, skrytým pod náličkom „viacej občanov“ na inom mieste porobím kroky, a ich, ktorých pekelná závisť vedie, na patričnom mieste, poľahám na otázku. — I dotiaľ, pokým sa to stane, v záujme mojej vlastnej česti, za potrebné pokladám vysloviť, že celý ten dopis je zlomyselná, pomluva a podozrevanie, a útok proti mojej statočnosti.

Ponevác tí pomlúvači „viacej občanov“ neznajú miestne pomery, alebo keď znajú, tiež chtiac a zlomyseľne prekrútili, v obecnej správe dokázali uplnú svoju nesbehlosť: vyslovujem, že malý môj majetok, ktorý oni pomlúvači na toľko nafúkli, ačkoľvek z toho počty vydávať neni som povinnen nikomu, za dva prvé roky, keď som prišiel do Újlaku, som si nadobudnul, keď totiž po bývalom notárovi Rudolfovi Mosko na stá ostalo nevykonaných smlúv, ktoré som ja v najväčšom poriadku vypravil, z toho som mal krásny dôchodok, lebo veď pravdaže, kto pracuje ten si môže i nadobudnúť. — To je požiadavka spoločenského poriadku, na tomto sa môže len hlúpy zastaviť. Ver s prechádzkou, chodením do pivníc a hraním sa na kolky, a lenivec nikdy si nič nenadobudne.

— Že čo je mojou povinnosťou jako notára to sa odaného spočujúceho pisateľa nebudem pýtať, s tým spomenutého mojej vrchnosti a mojmu svedomiu, ale prosím za odpuštenie, to vy len neurčíte, že jakú prácu já mam dať mojmu píсаровí, do toho vás nič neni.

Podozrivo pýtajú sa tí bezmenní pomlúvači, že kde sú peniaze za «regál» a za „uhospodenie“ «vojakov»? Či ja ich mám v ruke? Keď by neboli zlomyseľní, vedeli by, že obecný rychtár spravuje pokladnicu, prijímá a vydáva počty z peňazí. — Ale aby ich zvedavosti bolo zadosť učineno a aby snád i o päť rokov zas touto otázkou sa neobrátili na mňa, sdělím im, že Juraj Blaho bývalý to obecný rychtár z regálových peňazí roku 1890. a z peňazí za uhospodenie vojakov Alexander Oberkirch bývalý to rychtár roku 1991. vydali počet.

Smiešnymi sa robia pomlúvači i s tým titulom „pán veľkomožný“. — Nech mi ukážu len jedného človeka, od ktorého by som ja bol požadoval tento titul. Takého nenajdu. Že ale mňa ľud jako bývalého

služného a práva skončivšieho tak oslovuje na tom sa neni čo zastaviť, to len znakom tej úcty, s ktorou sa ľud naproti mne chová. — Tuto úctu já som si i s právom zaslúžil, lebo som ľudu dobrým svedomitým radcom, nikoho nemámim, a mu vždy pravdu hovorím, keď sa na mňa obráti so svojou záležitosťou, a jeho záležitosť i statočne vykonávam. — Chudobného podporujem i s vlastnou obetou, jako som to urobil s Lukáčom Križanom, ktorý vyhorel a nebol poistený, svoj dom len s mojou pomocou mohol si vystavýť.

I to je luhárstvo, jakoby som ja nekomu náboženstvo napadal. Nech ri povedia aspoň čím? — Ja napadám náboženstvo, ktorý som v Újlaku za svoje peniaze sochu Márie ktorá sa počala rúcať, dal obnoviť a túže s hodnými útratami na novom mieste dal postaviť.

Preto tu, pred verejnosťou vyzývám tých pod náličkom „viacej občanov sa skryvších podlých napadavčov, aby sa pomenovali nech verejne, vystúpia, nech vidím, že pod pokryvkou, jaké maškary sa nachádzajú, a aby som im do očí mohol povedať, že sú oplani.

Nyitra-Újlak 10. juli a r. 1895.

Gejza Bihary, notár.

*) Jako kresťania, jako statoční novinkári sme podlžní, a požaduje to i dobré meno našich novin, počestnosť a ten napadnutý verejný úradník, jako i osobná česť pána Gejzy Biharyho požaduje, aby sme ten hore opomonutý dopis, ktorý svedčí o kresťanskom ráze si osvojili. So žialom musíme vyznať, že onem článok týmto osvedčením vyvrátený v našich novinách vyšiel, a to tým viae, lebo pán notár z Nyitra-Újlaku Gejza Bihary nám hodnovernými listinami dokázal, že výrazy oného poľutovania hodného dopisu sú silno pomľuvačné. — Prosíme našich dopisovateľov, aby na budúco to do povahy brali, že my jako kresťania tú povinnosť máme aby sme i verejnú počestnosť i súkromnú česť opatrovali a nech sa chránia toho, aby v našich novinách kohokoľvek v jeho česťi napadali, alebo napadávať chceli.

Z Trenčianska.

Čudné počasie chodí tu na Pováží. Raz náromné horko do upečenia, druhý raz zas chladno, tak že zimné kabáty a papuče vyfahujeme zvláštne okolo Belúše. Tomuto chladnému počasiu ukrutne sa teší náš p. ablegát Jurko Kubínyi; poneváč, jestli taká chladeň potrvá, zubácka fabrika na papuče prekviťať bude a Jurko Kubínyi šelmovsky sa bude usmievať, keď počuje, že sa zubačke papuče dobre draho predávajú. — Dážďa sme mali chvala p. Bohu na dostač. Zemiaky pekne stojá a korteši našich pánov ablegátov sa tešia, že páleného bude vyše miery pri voľbách. Teraz nám už páni ablegáti prišli z Budapeštu; ale ani jedon ani ne-capne ústama a repochváli sa nám, čo pre nás vykonal na sneme. Pán Urbanovsky veľmi hlavou krúti nad tým, žeby už viac nemal byť ablegátom; takého tichého pána na sneme niet viac ako on. Darmo ale nesedel 30 rokov na sneme; ktorý žid ho požiadal o krčmu, ochotno mu poslúžil; ktorý kaplán chcel byť farárom, musel sa pánu Urbanovskému poníženo pokloniť a karty musel s nim hrať; len to bolí ukrutne p. Urbanovského, že mnohí páni farári, ktorým on dopomohol ku tare, teraz s ľudovou stránkou držia. Pán Šmiatlovsky Valerko vo svojom kúpeli rajeckom odsúkuje; že je veľmi ustátý od tej ťažkej práce ablegátskej a od tých múdrych reči, ktoré na sneme povedal. Teraz je zaiste zachrýpnutý, keď sa nedomyslí voličom svojim pochváliť, čo všetko pre lúd chudobný na sneme

vykonan. Ani Jurko Kubínyi, ani pán Šepeky nič múdreho nechcú povedať. No od Šándora Šipekyho to nikto nečaká; dobre ho poznáme; ale Jurko Kubínyi je len preda múdra hlavička, má poriadne ústa, kapitálny hrtan, bystré oči, nuž a preda sa nám nechce pochváliť, čo nám a jako nám obľahčil s tým cibílnym sobášom a s tými novými matrikami. Počúvame, že sa náš Jurko veľmi zarmútil nad tým, keď ho pan nitriasky biskup pri birmovke nenavštívil. Už byly aj flašky so šampanským vínkom zaiste nachystané v Bohuniciach. Nuž ale p. biskup len raz sa dal utrchtovať od Jurka Kubínyiho, a síce pri birmovke v Trenčíne. Náš Jurko teraz zveľbuje tých pánov dúchovných tatíkov, ktorí s ľudovou stránkou nechcú držať. Jednomu slubil kanonictvo, druhému zlatý križ, tretiemu dobrou faru, a keď inšieho nebude mať, pošle im pár tučných zajáčov, alebo pár zubáckych papuč Voličia (sú už i u nás popísaní. Vynechali každého sedliaka. Ktorý netancuje tak, ako mu pán slúžny a pán notár pískajú. Ako počúvame v Nitre vynechali 650 voličov; aspoň menej žandárov bude treba pri voľbe a aspoň každému voličovi viac páleného sa ujde. Konečne nemôžem zmlčať, že sa celé Trenčiansko ukrutne teší na tie nové matriky a ešte viac na ten cibílny sobáš. Všetcia naši páni ablegáti za družbov a za starých svatov pôjdu k prvému cibílnému sobášu. Už ledva čakáme prvého októbra, keď sa to všetko vystrájať započne.

Kukučka.

Széplak (Krásznó) dňa 1-ho juli 1895.

Vysokoctený prevelebný pane!

Z tej smutnej príležitosti, že vašu dobrotu za verné zastavanie ľudu a našej viery katolíckej vás tak neprávo odsúdili prijmite naše želanie.

Bože všemohúci! udel nášmu milému zastavateľovi viery a ľudu, trpezlivosti vytrvanlivosti ku sneseniu vášho trestu, nech vás milostivý Pán Boh poteší.

My vás ale všetcia občania katolícki srdečne pozdravujeme a v bolesťach vašich s útrpnými srdcami účasť berieme.

Úctive prosím slávnú redakciu menoslov tento keby ste ho tak uverejniť ráčili ak tu popísané mená sú ale i tých ktorí menej ak 40 kri udelili.

Peňaze na poštovej poukážke poslal som a síce 7 zl. 80 krajcári.

V mene čitateľov a dobrodincoz ostávam poníženy služebník a čiteľ

Michal Vrba.

Prevelebný pán redaktor!

Jak je všeobecne známo stalo sa smierenie ba aj spojenie politickej sáranky liberálnej a neodvislej vo volebnom okrese a mestečku Galánthe. Vyplnilý sa slová pisma „a stal sa Herodes a Pilát priateľom lebo predtým nepráťelia boli. Neni ale známo jakým spôsobom sa to spojenie stalo, Prešporská stolica má včul nadžupana, ktorý aby k cieľu došiel pri voľbách aj strielať dá jak to dakedy pri Nitre v Uzbéghu dokázal, tým ľahšie je nástroj uradní použiť. Vyšol tedy úkaz by sa po celej stolici popisy a podpisy liberálov staly. V obciach (týmto podpisom najprvej mikajú Notariusi už po dobroti už figlom predstavenstvo. Tak mi je známo že v jednej hrubej obci všade pri Trnave notariuš len tak dostal podpis na liberálnu (krajšie

na vládnú stránku že predložil predstaveným pismo s tým pomerkovaním, že praj to podpisujú, že sa na vedomie dáva, že sa kapusta môže polievať aj tak že sa aj brehy smia prekopávať. U nás notár povolal tiež na podpis rychtára. Tento ale vdeprel, na čo notár začal blúzniť oproti kňazstvu. Rychtár mu na to odsekol ja nepodpíšem, ani foršpont do Galandi nedám; já na smrteľnej lože si len predsa cirkev žiadať budem oni simožu volakého liberálca žiadať čo by im aj kožu strhol, jako to všeobecne liberálci činia. Nuž ale keď aj v Galande málo neodvislých voličov bolo, bolo tým väcej rozličných v úrade postavených, bol aj taký — aby sa zavdačil — ktorý už dlhý čas pod disciplinárnu inquisiciou stojí, tento robil najväcej kriku proti ľudovej stránke.

Hlavou tohoto spojenia je fabrika cukrová v Dioszeghu jej fiškal je vidomy predseda — pán tento je „kam veter tam plašť“, čo mu fabrikanti kážu to činí. Podpredseda je hlavný služný . . . ostatní výborníci sami podobní neodvislí ľudia.

JEDEN VOLIČ.

Ponevác sa naša tlačiareň Sv. Gerharda z Budína včul stehuje do Pešte preto i predošlé i včulajšie číslo trochu neskôršie vyšlo; naši ct. predplatelia musia prehliaďnúť, lebo to neni tak jednoduchá a ľahká vec, keď sa celá tlačiareň so svojími mašinami stehuje. Listy a všeliaké dopisy a predplatky len na staré miesto majú sa zasílať dotiaľ, pokým to osobitne v našich novinách neoznámíme.

HOSPODÁRSTVO

Na začiatku minulého týždňa skoro všade po našej krajine sa započala žatva; nekde repica a jačmeň, inde raž, ba v nektorých stolicách i pšenica padá pod kosou. Toho roku nepriaznivé počasie asi o 10—14 dní neskôr coflo započatie žatvy, v riadných okolnosťach na Dolnej zemi už v druhej čiastjunia sa započína žatva. Čo sa týka toho, jako sa cena zbožia tvorí v Europe naša krajina je v tom najpriaznivejšom položení, ponevác najprv môže viesť na trh svoje plody, z tejto stránky nemáme sa čoho sa obávať. Počasie po celom svete zdržiavalo žatvu a naša pšenica pravdepodobne nepríde neskoro na trh.

O mnoho pozoru hodnejšie sú oné zprávy, ktoré vyprávajú o pustošení skrze hrdzu, snetu

a červikov. Siatiny, ktoré z počiatku krásnou nádejou nás kojily, mnoho trpaly zvláštne od snetu. Zrdza počas dažďov na mnohých miestach vznikla; v mnohých pádoch z listov prešla i na stebľa a nekde i klasy napadla. Snet o mnoho väcej škody narobil než zrdza a škoda práve chudobnejších gazdov zastihne, lebo väčší statkári semeno na siatie obyčajne pacujú; menší hospodári sotvá to robia. A veru by sa to vyplatilo túto prácu, ktorá tak málo útrať a ustavania stojí, vykonať. Lebo i včul vo väčších panstvách sotva, alebo len v menšej miere sa ukazuje snet, v siatinách ale menších gazdov 20—25, ba nekde 40—50 percentov siatin je snetových. Jako zrdza tak i snet najviac pšenicu a jačmeň poškodil. V najväčšej miere v Beregskej, Siládskej, Boršodskej, Torontálskej, Zolánskej, Rabskej, Satmárskej, Neogradskej a Tekovskej stolici sa ukazuje škoda.

Ičervici hodné škody spôsobujú. V zadunajských stolicách tak zvaná hesenska mucha narobila škody. Aj iné mušky zvláštne medzi Dunajom a Tisou škody zapričinujú. V repách rypáci (chrústy) robily škodu a nekde ešte i podnes spôsobujú.

Na Dolnej zemi včul sa deje žatva, na mnohých miestach kosia už i pšenicu. Vysledky úrody čo sa jednotlivých vidiekov týka, sú veľmi rozličné. Živelné nehody na mnohých miestach veľmi premenily nádej úrody. Škoda je asi na 15—20 percentov. Raž sa žnie okolo Dunaja a Tisy, tu a tam i za Dunajom. Úroda na jedon hon je 4—8 metric. centov, i na tých najlepších miestach dosť slabo platí, tiež i jačmeň žnú. Snet značné škody v ňom narobil.

VYOBRAZENIE

Včulajší náš obraz predstavuje Sv. Ladislava kráľa, jako Mojžiša uhorského vojska, ktorý prútom zo skaly vodu vyráza. Podľa ústneho podania, keď Sv. Ladislav v Chorvátsku dostal zvesť, že krajinu tulácki kúnovia znepokojujú, s vojskom rýchlo prišiel domov a o mnoho početnejšieho nepriateľa pri rieke Temeši dostihol. A ponevác od rýchleho útoku očakával výsledok: sam do ruky vzal krvočervenú kráľovskú zástavu, nepriateľa napadol a premôhol a lúpežnému kúnskemu vojsku, ktoré svojho vodcu utratilo, len dve veci dovolil si voliť: buďto byť otrokom na veky, buďto byť slobodným kresťanom. Kúnovia toto posledné si vyvolili. V tomto pochode Boh väcej zázrakov činí skrze sv. Ladislava. Tak keď jeho vojsko po unávenom marši nepriateľa dostihlo, súc sužované hladom a smädom, kričalo o pokrm. Kráľ do modlitby ponorený na tento krik sa prebudil a svojich vojakov potešil, že je už blízko pomoc. A ejhľa, ešte ani nedokonal svoju reč, keď celé stádo jeleňov a bivolov prišlo do tábora. Keď ale vojsko si už hlad ukojilo prútom šibnul na jednu skalu a z nej vodu vyrázil, aby si žižň uhasil.

ODKAZY REDAKCIE.

Náše noviny „Kreštan“ velebným Pánom v Kristu i erga sacra sú k dostániu, kto by tedy zamýšľal si takto zaopatríť náše noviny, nech sa obráti na Redakciu „Kreštana.“

Onemelá K u k u ě k o vítaj! že si zas zakukala, kukaj že nám dlhé roky!

J. B. Vo vašom dopise zabudnul ste udať miesto odkiaľ píšete.

Egyháznagyszeg. Š. F. Príde rád i na Váš dopis.

Valaská-Béla. Predbežne ďakujeme, pokým i vaše osvedčenie uverejníme.

Pittsburg. Pa. P. V. Rov. Co. Náše noviny riadne sa vám budú zasilať. Srdečný pozdrav!

Baňská-Štiavnica. P. B. I vaše osvedčenie neskoršie uverejníme.

Veľké-Uherce. V. J. Len tak ďalej pokračujte.

Jablonkovo. J. Š. Príde!

Jókeo. P. V. P. N. R. P. Prijmite náše vrúčne vďaky, pokým sa obsirnejšie o vašom liste spomenieme.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiť každý počtovú úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a neozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knižná polica.

Katolíckemu ľudu odporúčame nasledovné knihy:

Kto sa chce poriadne naučiť po slovensky *písať* a vôbec reč svoju materinskú tak znať, jako sa svedčí, tomu odporúčame nasledovné diela:

1) Slovenský Pravopis od Dra. S. Czambela v Budapešti. Isabella ulica číslo 68.

2) Josef Victorins Slovakische Gramatik po nemecky. V Budapešti u Vilema Lauffer Ujvilág ulica.

3) U toho istého vydavateľa: Slovenská Mluvnica od Mráza, čisto slovenský.

Bez známosti mluvnice není možno dobre písať!

„Dom Svätý“ čili „Život Tobiášov.“

Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol *Latasse* biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Znovu vydáva: Fr. Richard *Oswald* správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: **Ružencová knižočka**. Albána *Stolcza* **myšlienky o žoltári**. Cena jedného výtisku 15 kr.

Pod menom: „**Ježiš**“ priateľ dietok *Molditby* a piesne pre katolícké školské dietky zostavil Štefan *Janovčík* farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

„**Blahoslavený**“ P. *Diego* z Cadixu kňaz rádu kapucinského. Spísal: P. Norbert *Stock*. Poslovenčil: Alois *Behúnek* farár lančársky. K dostániu: V Trnave u Žigmunda Wintca.

„**Kráľovná Sv. Ruženca**.“ Mesa né sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan *Pironcsák* farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.25—7.50 zl. Raž 6.00—6.10 zl. Jačmeň: na krm 6.40—6.70 zl. do pálenic 6.80—7.00 zl. na váhu 8.00—8.19. Oves: 6.60—6.90. Kukurica: 6.80—6.95. Proso: 7.00—7.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 11.0—12.50. Kopné semeno: 12.50—12.75.

3. Strova: Veľká biela fízufa 8.00—12.40; tmavá 6.80—7.00 okruhlá: 9.00—9.50, drobná 11.10—tarkavá 5.90—6.00. Šošovica 9—23. Hrach 9.00—12.50. Čistá 15.00—. 17— zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 3.00—3.10. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúne seno. 3.50—4.00. Lesné a horné seno 4.00—4.30. Slama. Na postielanie: 1.20—1.40. Žup 1.40—1.50.

6. Siatie: Červená ľatolina 66—70. Lucerna 48—52 zl. Jarní ladník 8—9 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: a) 390 hospodárskych volov; 160 dojných kráv. Nasledovné boly ceny: Vyborená pára volov do jarma do 370—400 zl. Dojné kravy: z jeden kus 50—165 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 400 kusov oviec. Ceny: 14—17 zl. za páru, a 20—23 kr. za živý kilo. Svinský trh: za kilogramm 42—43. V salašoch 18.068 kusov bolo umiestnených.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 47—50. Loj. Maslo I. 100—140 zl. II. 100—120 mc. Slanina 42.50—43., udená 43—50 zl.

Zodpovedný redaktor: Gerhard Németh.

Znalec v prietrhových uväzkach.

J. Keletiho cis. kr. rakúsko-uhorska a belgicko kr. výhodná prietrhová uväzka od tých najhýrečnejších lekárskejších auktorit je za najlepšiu uznaná, nešmika sa, nečiní neprijemný nátlak a mimoriadne je cieľu primeraná.

Novota!!

Keletiho prietrhová uväzka z gummi, výhodou zaopatrená 1894. v mesiaci marci. Vyznačená v Brüsseli 1893. zlatou medailou a skvostnou listinou. Pelotty úplne môžu sa až na prietrh položiť, s ochrankou z jeleňovej kože a s poisťovacími pásmami.

Ceny: na jeden bok 6 zl., na dva boky 12 zl.

Suspensorium, bručová uväzka (elastična) krčová pančochka z gummi, brucho-podväzujúca, rovnodržiacia ústrojná šnúrovačka, umelecké nohy a ruky.

J. KELETI,

lekársko-hojičský mechaniker a fabrikant cis. a kráľovských uhors. výhodných prietrhových uväzok.

V Budapešti, IV., Koronaherceg-ulica číslo 17.

(v dome Servitov.)

16-20

Obrázkový cenník zdarma a bez poplatku.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, I. OKRES, DÖBRENTÉY-U. Č. 18.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaná na sklade sú a hneď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížičky pre údy občianskych spolkov a knížičky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížičiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1894. 29. septembra (I., Döbrentey-ulica 18.)

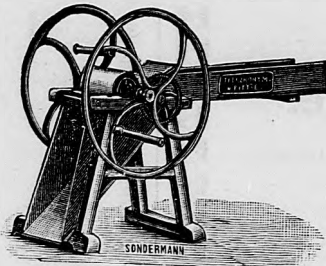
Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

Cteným pp. hospodárom odporúčam nasledujúce

HOSPODÁRSKE STROJE.

Amerikánske bubnové sečkovice:

s jedným pohonným kolom
a tromi nožmi
č. II. zl. 27.— III. zl. 30.—
s jedným pohonným kolom
a štyrmi nožmi
č. III. zl. 31.50. IV. zl. 40.—

s dvoma pohonnými kolami
a tromi nožmi
č. II. zl. 31.— č. III. zl. 35.—
s dvoma pohonnými kolami
a štyrmi nožmi č. III. zl. 36.50.
IV. zl. 48.— VRV zl. 56.—

Ručné mláčačky najúplnejšieho zostavenia s pohonným kolom a ochrannou pokrievkou na ozubené kolá — — — — — zl. 89.—

Žentúre, väčšie mláčačky a rozličné mlatiace garnitúry dľa môjho cenníku.

Rajtáre (Vejačky) novos zdokonalené s prístrojom na regulovanie vetra miešakom na plevy a s 12 riečicami — — — — BR III. zl. 60.— BR IV. zl. 68.—

Triery rozličnej veľkosti na čistenia a vylučovania rozličného obyvia dľa zvláštneho cenníka.

Rozsevačky tak zvané „Tatra“ upotrebujú sa s veľkým prospechom jak na rovine tak i vo vrškovatých krajoch 11 radová zl. 200.— 13 rad. zl. 220.— 15 rad. zl. 245.—

Šrotovníky na šrotovanie jačmena, kukurice a p. č. II. zl. 35.— č. III. zl. 50.—
Šrotovníky ku pohybu pomocou žentúra — — — — č. IV. zl. 90.—

Struhadlá na burginu a zemiaky č. I. zl. 15.— č. II. zl. 24.— č. III. zl. 20.— č. IV. zl. 30.—

Stroj na rezania kapusty — — — — — zl. 24.—

Stroj na vymrvanie (moržovanie) kukurice — — — — — zl. 26.—

Pluh tak zvaný „Uhorský“ s kolieskami a rezervným rylom — — — — — zl. 28.—

Ostatnie druhy pluhov dľa môjho cenníka.

Železné trojdielové brány — — — — — zl. 26.—

Amerikánske hrable „Triumpf“ s 28 ocelovými zubami — — — — — zl. 96.—

Stroj na lámánie stromovej kôry pre garbiarov a drevokupcov zl. 130.— a zl. 160.—

Mačkadlá na sklad a borievky — — — — — zl. 170.— a zl. 180.—

Mlinky na syr — — — — — zl. 75.— a zl. 95.—

Železný amerikánsky mangel na prádlo — — — — — zl. 50.—

Okružné píly (cirkuláre) — — — — — zl. 75.— a zl. 90.—

Decimálne váhy	na klgr. 25	50	100	150	200	300	500	750	1000
cena zl.	10.—	13.—	15.50	18.—	22.50	24.50	33.—	42.—	58.—

Obrazkové cenníky v troch rečiach zašlem na žiadosť franko.

— Ceny rozumejú sa v mojej dielni vo VEL'KEJ-BYTČI —

MICHAL TRESKOŇ

10-10

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje

VEL'KÁ-BYTČA. (NAGY-BITTSE, TRENCSEN MEGYE.)

OZNAM.

Hľadáme miestnych zástupcov,
pofažne
agentov,
ktorí predávali by vct obecnstvu moje
hospodárske stroje.

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo,
nech obrátia sa na mňa písomne.

MICHAL TRESKOŇ,

vo Veľkej-Bytči, (Nagy-Bittse, Trencsén m.)
3-3

OZNAM.

V obci Chinorán do prenájmu sa dáva:

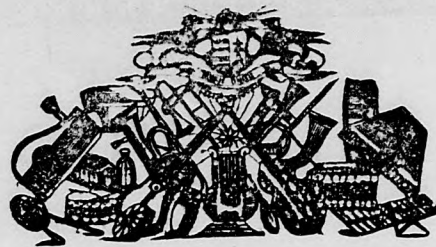
SKLEP

s porádnym byvaním,

môže sa kto koľvek hlásiť výnimajúc žida u

ANTONA BEBJÁK

tamže, pošta na mieste.

J. ŠTOWASSER

strojiteľ hudobných nástrojov, cis. a kr. dvorný dovozateľ.

V BUDAPEŠTI,

II, okres, Lánczhid-úlicia 5.

Predáva súkace, ťaháče a bijáce hudobné nástroje, výborné,
silnozvučne cimbalmy a o ich podstatných častiach

veľký obrázkový cenník na žiadosť zdarma
a bez poštového poplatku posiela.

Stranivá nezhubiteľných silných orga-
nových harmoník má sa osobitný cen-
ník žiadať. 2-14

Naprávanie všeliakých zvučných nástrojov a harmoník za
najlacnejšiu cenu sa vykonáva.

Staré zvučné nástroje sa zameňujú.

Obecné bubny.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE

OZNAMOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIE-

DENSTEINA (BUDAPEŠŤ, BÁLVÁNY-U.

ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

RÉTAY A BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkevných náradí, zástav a spolkových
praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovozči, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

—≡ „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ ≡—
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy,
ciboria, križe, kadidlá, oltárové lampy, sviecné, ligotavé sviecné, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov,
a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokoľvek kresu umelecky vyhotovujeme.
Cirkevné látky, čipky, stenové križiky, križe na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

1-13